

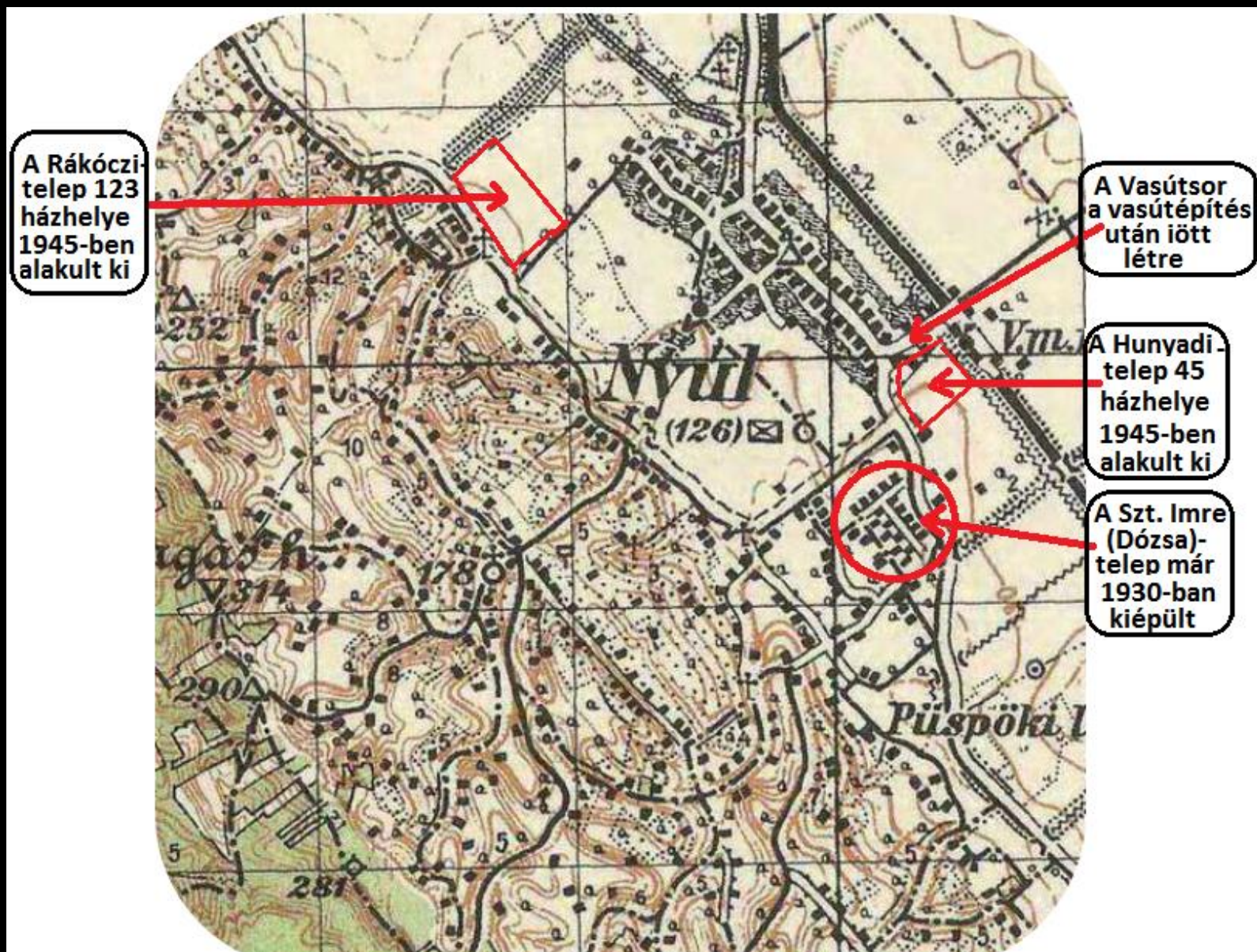
A FÖLDOSZTÁS ÉS

Az orosz csapatok távozása után **földosztásra került sor**. A Prépostság, a Szombathelyi Papnevelde és a Székeskáptalan földjeit mérték szét. (452 család kapott 539 hold =310 hektár földet.) A földosztó bizottság elnöke Eszényi Márton volt. A Rákos-dűlőben levő 11 holdas Markovszky-kertből lett a **Hunyadi-telep 45 házhelye**, a Győrújbarát szélén elterülő Paptag kiosztásából jött létre a **Rákóczi-telep 123 házhelye**.

1948-ban kezdték a villany bevezetését a faluban, 1956-tavasán pedig a hegyben is, de a befejezése a hegyben 1960-ra maradt.

1956. október 23-án a helybeliek a tanácsházából kiszórták az őket terhelő iratokat.

KÉT ÚJ LAKÓTELEP KIALAKULÁSA

Az 1941-es térképen még a Rákóczi- és Hunyadi-telep nincs rajta!

MI LETT AZ EGYHÁZI BIRTOKOK SORSA?

A Veszprémi Püspökség a Győri Káptalantól szerzett nyúli földjeit Mária Terézia 1777-ben adta át a

Szombathelyi Papnöveldének, aki így az új nyúli templom kegyura lett. Szili János szombathelyi püspök, az új kegyúr festette ki aztán Dorfmeister Istvánnal a nyúli templom szentélyét 1786-ban!

A Papnövelde 260 hold szántójának 1917-től az 1945-ös földosztásig Markovszky Ernő volt a bérlője.

A Győri Székeskáptalannak Bakonybélről örökölt földjeiket a Veszprémi püspökségnek kellett tovább adniuk. 130 holdas tüzesteleki szántójukat 1945-ben felosztották, csak a püspöki nyaraló körüli incsői 20 holdas szőlőjüket (Püspökszőlő) tarthatták meg. Amikor 2007-ben ezt az épülettel együtt eladták, megszűnt az utolsó egyházi kézen levő birtok is a községben!

Az egykori püspökszőlő a püspöki nyaralóval

A Nyúli Mezőgazdasági Szövetkezet ma 750 hektáron gazdálkodik

1951-ben alakult meg az első TSZCS, 1952-ben pedig az Új élet TSZCS, 1959-ben erőszakkal hozták létre az Új Élet TSZ-t.

2004-2008 között a Mezőgazdasági Szövetkezetben **7 terménytároló** épült 20 ezer tonna befogadó térrel. (Azóta már 10 tárolójuk van.)

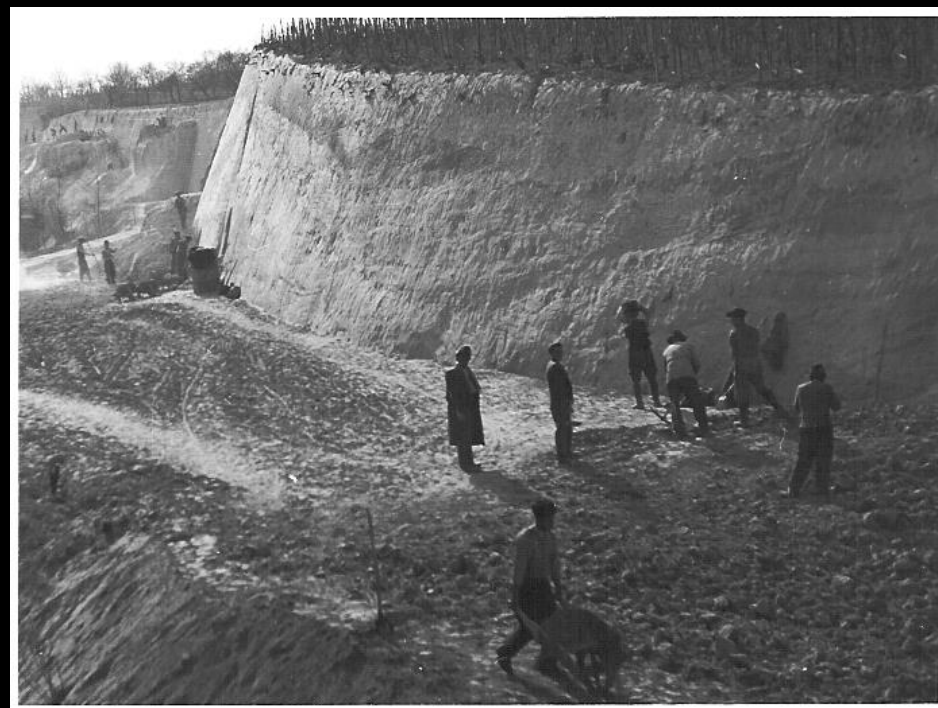

Az egykori TSZ major területén 2006-ban Tóth Lajos és Fidél vállalkozók tejtermelő gazdasága kapott helyet.

AZ EGYKORI TSZ ÉS MAI UTÓDAI

A SZURDIK „MEGSZELIDÍTÉSE”

1959 nyarán a
heves esőzés
következtében
2 gát átszakadt
a Szurdikban.
1960-ban és
1980-ban
gátépítések és
partfal erősítési
munkák folytak
az óriás-
vízmosásban.

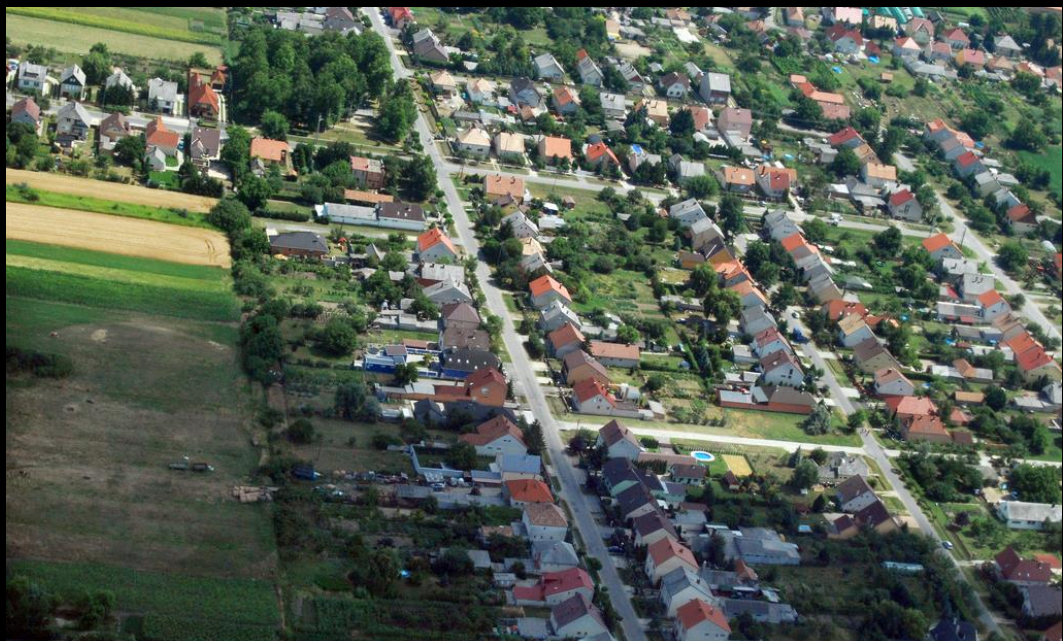
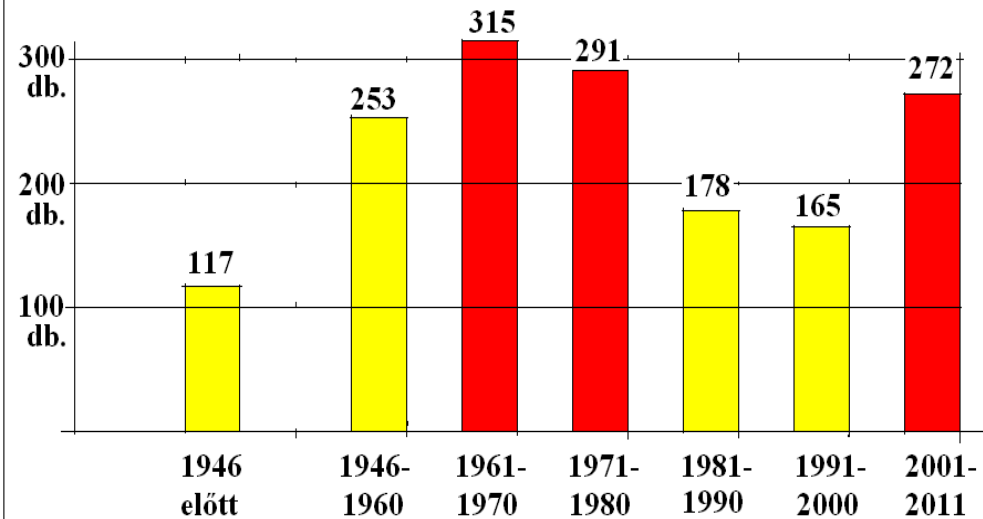

A MÁLNAKORSZAK

1960 és 1980
között az úgynevezett
"málna korszakban"
600 új ház épült,
a lakások fele.
Akkoriban 1300
bejáró dolgozó volt.

A HÁZAK KORA NYÚL KÖZSÉGBEN 2011-BEN

MÁLNA KORSZAK

Az új utcák összeforrasztották a falut a hegyel.

A Szabadság utca a 60-as években

AZ ÓVODA BŐVÜLŐ VÁNDORLÁSA, BÖLCSŐDEÉPÍTÉS

Nyúlon **1965-ben** nyílt meg az **első óvoda**, mely kezdetben több épületben kapott helyet, míg végre

2005. aug.25-én az **Aranykapu óvoda** új épületbe költözhetett.

2011-ben adták át a **Nyuszi bölcsődét**.

ISKOLAÉPÍTÉS

1971. szept. 1-én adták át az **új iskolát.**

1983-ban készült el a **tornaterem.**

2006-ban új szárnyal bővítették az épületet (informatika, nyelvi labor, teleház)

A községi **KÖNYVTÁR** 1968. nov. 24-én nyílt meg, de aztán 1990-ben bezárták. Jelenleg a sportpálya melletti régi óvoda épületében kapott helyet. A 2002-ben alapított **teleház** is később ide költözött.

2011-ben került sor az iskola **akadálymentesítésére, 2016-ban felújítására.**

**Szuchentrunk
Mihály**

AZ ESPERES ÚR MUNKÁSSÁGA

Az esperes úr 1973-tól 1992-ig szolgált Nyúlon.

1978-81 között az ő plébánossága idején a liturgikus reform követelményeinek megfelelően **átrendezték a szentélyt**. Elbontották az áldoztató rácsot, **kifestették az egész templomot**, a freskókról lefejtették a korábban ráhordott réteget. **Samodai József új stációképeket készített**. Új gyóntatószékek került elhelyezésre a hajó két oldalán. Injekciós technika alkalmazásával **egy időre sikerült a falak nedvesedését megállítani**. Kicserélték a vakolatot, a lábazatot műkölapokkal vették körül, tetőjavítást végeztek, és bádogra cserélték a toronysisak borítóját. A falu közepén **a vörös csillagot márványkeresztre cserélte**.

SPORTÉLET

1967-ben épült fel a **sporttelep**, ahol sakk, foci és tekecsapat működött.

2012. dec. 14-én **műfüves sportpályát** avattak Nyúlon.

1986-ban a sportpálya mellett új kétsávos **tekepályát**, nyolc lőállásos légpuska **lőteret** és amatőr rádiós forgalmazó szobát adtak át.

ANDRÁS ATYA NYÚLI TEVÉKENYSÉGE

Bausz András atya
1992 óta nyúli
plébános. Nevéhez
fűződik a **templom**
(2004-7), és a
kápolna (2007-9)
teljes külső és belső
felújítása, de a
keresztek, szobrok
állapotjavítása, ill.
cseréje is (2007-14).

GYARAPODÓ EGYHÁZI ÉRTÉKEK

A templom
stációképeit
Samodai József
készítette
1980-ban

1= *Vörös kereszt*
2= *Gerhai kereszt*
3= *Hideglelős kereszt*

A NYÚLI
TEPLOM
STÁCIÓ-
KÉPEI

A 80 éves régi
orgonát a
meglevő sípanyag
felhasználásával
2006-ban
kibővítve
építették újjá

E keresztnek csak
felújítási évét ismerjük!

A NYÚLI PÉNZINTÉZET FEJLŐDÉSE

1912-ben Domonkos István plébános javaslatára **Hangya Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet** hoztak létre.

1958-ban **Takarékszövetkezet** alakult. Először a Czimer-féle házban volt, innen 1963-ben a Vasút sorra költözött (felvásárló helyére), onnan pedig 1967-ben a Gunyhó-féle házba (Kossuth u.), aztán pedig 1982-ben a mai óvoda helyére ment át. 1987-ben Győrben is nyitott irodát. 2005-ben az óvoda építésekor (közvetlenül mellette) új otthont kapott, a **Nyúl és Vidéke Takarékszövetkezet** működött benne, jelenleg zárva tartják.

MEGÚJULT EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS LÉTESÍTMÉNYEK

1962-ben gyógyszerár létesül a Kossuth u. Szabadság u. sarkán. Később, 1982-ben készült el a gyógyszerár új épülete, amely ma közösségi ház.

2012-ben a régivel szemben a gyógyszerár felújított épületbe költözött, régi helyét **civil szervezetek** kapták meg.

2018. július 6-án befejeződött a Faluháznál az **orvosi rendelők** felújítása.

2004-ben nyílt meg a **Márton Lakóotthon**

KÖZLEKEDÉSÜNK FEJLŐDÉSE

1954-ben készült el a falut a hegygel összekötő köves út, de ugyanakkor útépitési munkák folytak a Szurdikban is.

2011-ben fejeződött be a Szurdik partfalának kikövezése és a felvezető út szélesítése, feljavítása.

2010-ben történt a buszvárók és a buszmegállók kiépítése

2018. április 15-én elkészült az ipari elkerülő út.

2012 karácsonya előtt benzinkút nyílt a temetői körforgalomnál.

2012-ben a temető és a falu között körforgalomi csomópont épült.

MEGSZÉPÜLT A FALUKÖZPONT (2012)

1991. március 2-án avatták fel a **faluházat**, felújítására pedig **2018-ban** került sor (**Orvosi rendelők**).

2005. aug.25-én az **Aranykapu óvoda** új épületével egy időben, vele összeépülve **étterem** is **nyílt** főleg az iskolások számára.

Millenniumi kereszt szentelése
2000-ben a Szent István téren

2007. május 17. **Történelmi Emlékoszlop**ot avatott a Polgári Kör melybe a magyar történelem sorsfordító eseményeinek évszámait vésték. Alapkövén **Wittner Mária** halálra ítélt szabadságharcostól idézett szöveg olvasható: „Az igazságot nem lehet felakasztani, mert az igazság a lelkünkben él.”

TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEINK
2003. szeptemberében emléktáblával jelöltük meg a kismegyeri csatában a franciák által ejtett grazi hadifoglyok megmenekülésének helyét.

2011.VI.3-án történt a Polgári Kör által kialakított **Trianon Emlékhely** felszentelése.

Az 1991-ben felépült **Hidrostal kft.** Szivattyúkat állít elő, 2013-ban új üzemcsarnokkal bővült, ma 97 főt foglalkoztat.

2003-ban alapították a **Pulai Fémforgácsoló Gépműhelyt.**

IPAROSODIK A KÖZSÉG

2004-ben települt Nyúlra a **Hefter Hungary Kft.** gépgyár, mely 65 embernek ad munkát.

2014 januárjában kezdte meg működését a **KSH Rugógyár Bt.** 73 személynek nyújt megélhetést.

2000-ben települt Nyúlra a Hungaplan Kft ponyvagyára

A Kő-Dekor 2002 Kőipari Bt. 15 munkást foglalkoztat.

SZAPORODÓ VÁLLALKOZÁSOK

Pannon-Targ Kft. 2003-ban létesült, 8-an dolgoznak itt.

A Mobil-Mix Betonüzem Nyúli Telepe

TEMETŐI VÁLTOZÁSOK

Az esperes úr **1991-ben új ravatalozót** építtetett, az új **Szent Mihály lélekharang** csak **2016-ban** került fel a tornyába.

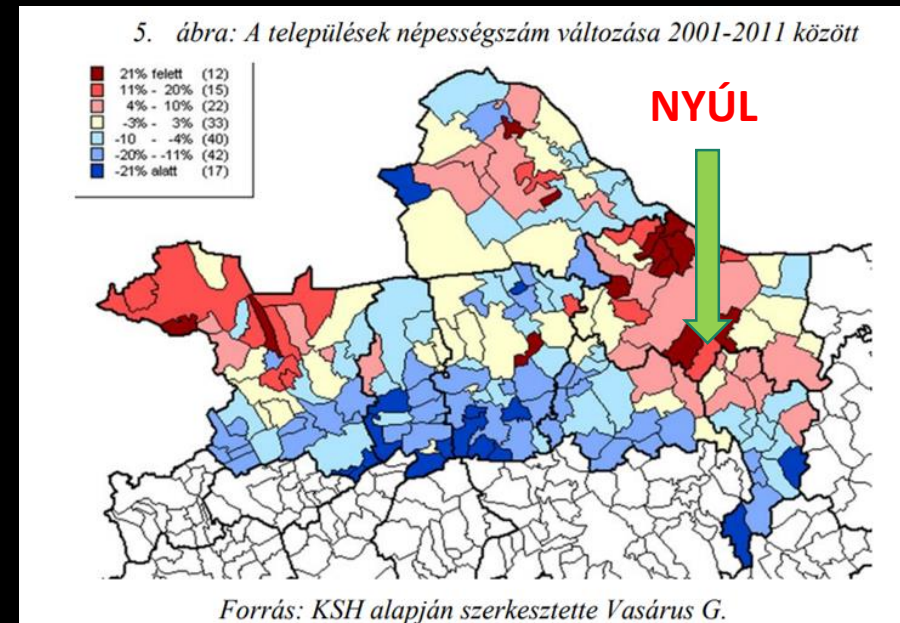
2011-ben új készült a régi temetői kereszt helyébe. A fészület bal oldalán márványból faragott könyvben olvasható a nyúli temetőben nyugvó papok és nyúli születésű szerzetes nővérek neve.

Először **2003-ban**, majd **2025-ben** került sor a nyúli **temető térképes digitális felmérésére**, melyet fényképfelvételekkel is kiegészítettek. **2025-ben** Horváth Norbert nyúli vállalkozó anyagi támogatásával felújítták a temetőkaput és a falu felőli oldalon **új temetői parkolót** alakítottak ki.

KIVÁNDORLÁS GYŐRBŐL, A HEGY ÚJRA BENÉPESÜLÉSE

ÉV	NÉPESSÉGSZÁM	IDŐSZAK	VÁLTOZÁS % -BAN	IRÁNYZAT
1970	3631	1960-1970	+0,01%	STAGNÁLÁS
1980	3617	1970-1980	-0,04%	NÉPESSÉG FOGYÁS!!!
1990	3469	1980-1990	-0,42%	
2001	3771	1990-2001	+0,76%	BEVÁNDORLÁS
2011	4188	2001-2011	+1,05%	
2015	4307	2011-2015	+0,7%	
2017	4385	2015-2017	+0,9%	
2018	4425	2017-2018	+0,91%	

A község népessége 1990 óta a **bevándorlás miatt növekszik.** A betelepülők vagy a főút közelségét keresik (Széchenyi utca környéke) vagy a hegyi rész egész-

SZÉCHENYI UTCA

ségesebb környezetű, panorámás, növénytermesztésre is alkalmas helyeit választják, ezért **a hegy lakossága újra növekedésnek indult. Nyúl Győr pihenő és üdülő övezeti szerepét látja el.** A hegyben megsokasodtak a hétvégi házak és a nyaralók.

SZŐLŐTERMESZTÉS ÉS BORÁSZAT

A „Sárkánylik” pince

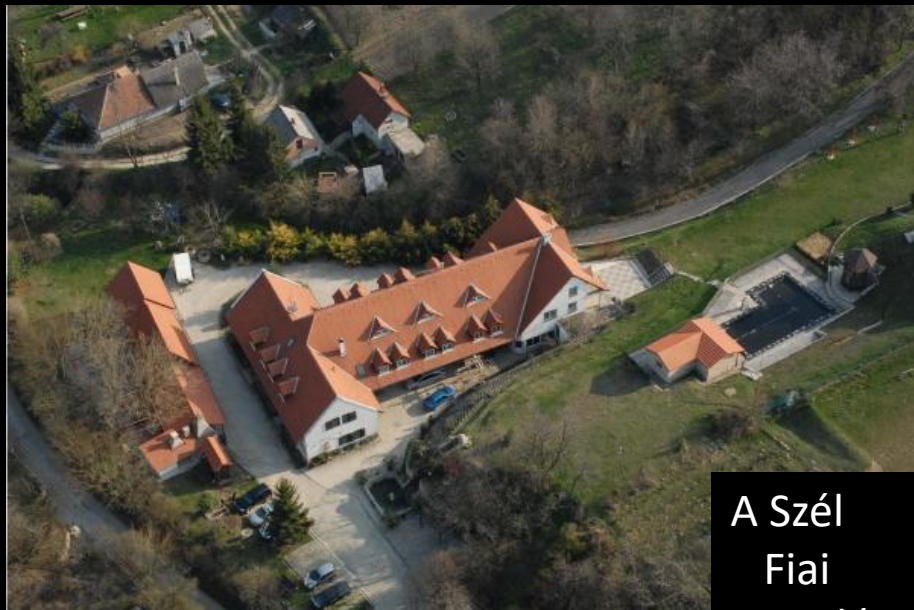
A Hangyál
Borászat

A Szemsnyei Borászat

A Soós
Borászat

A Szél
Fiai
Fogadó

NÖVEKVŐ VENDÉGLÁTÁS

A Madarász
Vendégház

A Platán Panzió

A Hangyál
Vendégház

Tűzoltó Egyesület
1899

Nyúl Labdarúgó Sport Klub 1952

Nefejejs Nyugdíjas Egyesület 1984

EGYESÜLETEK, CIVIL SZERVEZETEK

Galambász Egyesület 1995

Polgárőrség 1997

Borbarát Dalkör 1997

EGYESÜLETEK, CIVIL SZERVEZETEK

Mazsorett csoport 1997

Nyúli Polgári Kör 2002

Nyúli Karitász Szervezet 2008

Baba-Mama Klub 2009

Falukórus 2010

Települési Értéktár Bizottság 2013

A Szent István tér
a falu központja

A Nefelejcs tér a buszfordulónál

MEGSZÉPÜLT TEREK

2012-ben nyílt
játszótér a
Petőfi u. végén

1992-ben Szuchentrunk esperes új márványkeresztet emeltetett a
vöröscsillag helyére az egykori Takács Vendéglő melletti tér közepén.

AZ INFRASTRUKTÚRA ÉS A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLŐDÉSE

- 1948-ban** kezdték a **villany bevezetését** a faluban, 1956-tavasán pedig a hegyben is, de a befejezése a hegyben 1960-ra maradt.
- 1979** november 20-án alakult meg a **Vízmű társulat** 1050 fővel, 16 km vezetékosszal.
- 1980-ban új posta** épült a plébánia egykori kertjének a területén.
- 1980-ban** adták át a **tűzoltó szertár** épületét.
- 1989.** május 31-én hirdették meg a **vezetékes telefont** 400 vonal kiépítésével.
- 1992-93-ban** történt a **gázellátás megszervezése**. A bekötések: 1995-ben történtek.
- 1993-ban új telefonos fogadóállomás** létesül, azaz + 400-al bővül az 1989-es!
- 1993** szeptember 21-én **szennyvízcsatorna társulat** alakult.
- 2005-ben** az iskola épületében **Teleház** nyílt, amely azóta a könyvtárba költözött.

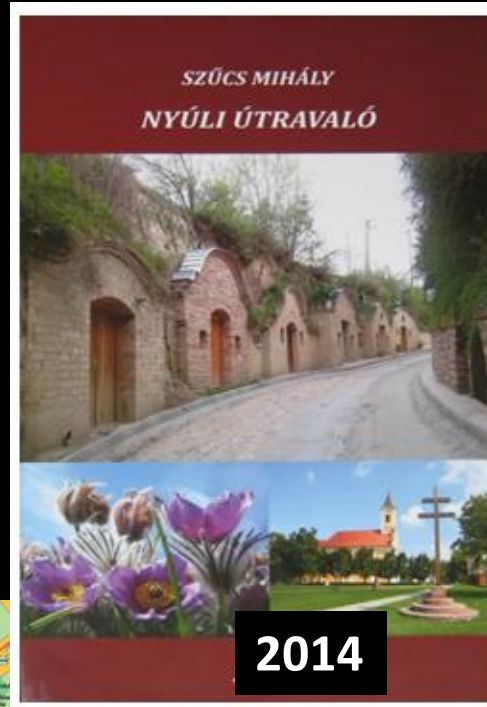

Fedett pihenőhely

IDEGENFORGALMI FEJLESZTÉSEK NYÚLON

Idegenforgalmi útikalauz

Új kilátó a Lila-hegyen

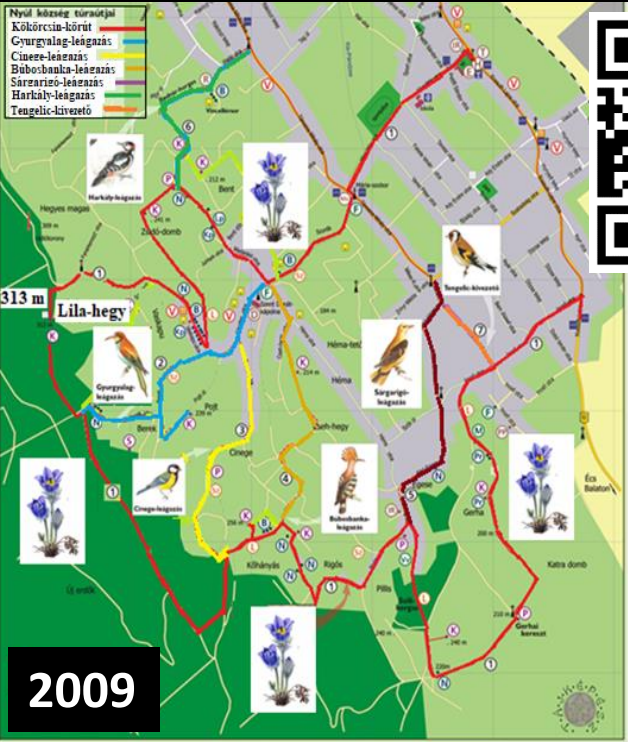

2014

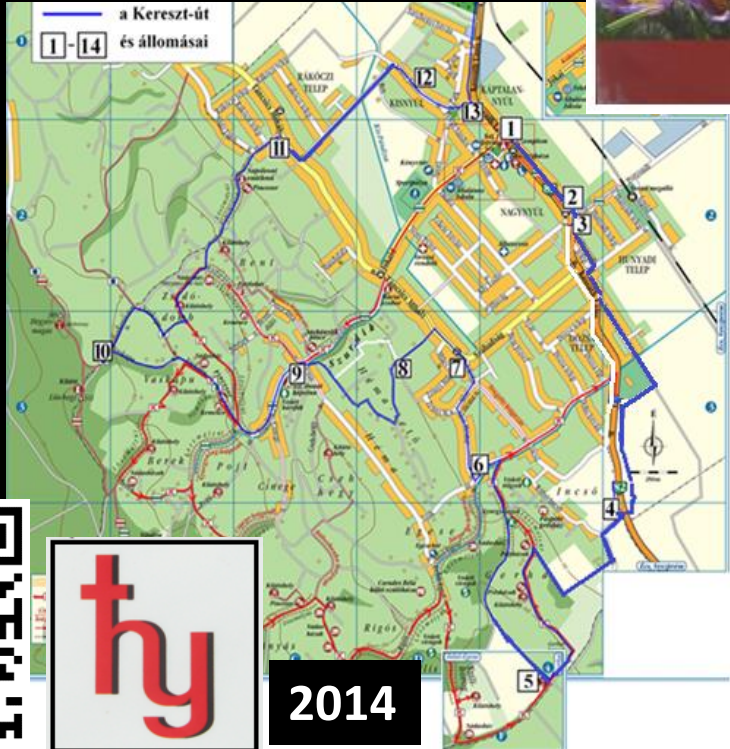

2018

NYÚL KÖZSÉG SAJÁT TÚRAÚTJAI KÖKÖRC SIN KÖRŰT NYÚLI KERESZTŰT

2009

2014

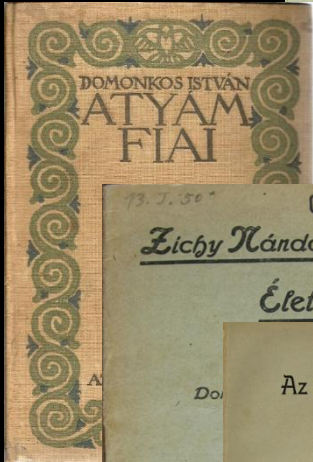
2022

Elkészült a Győr-Pannonhalma kerékpárút

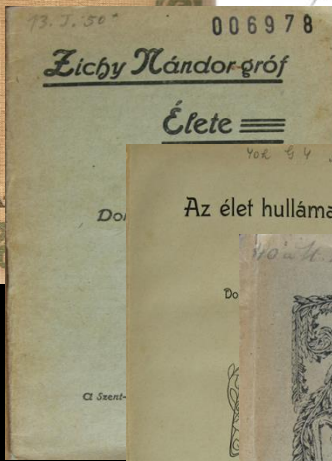
IRODALMI HAGYATÉKUNK

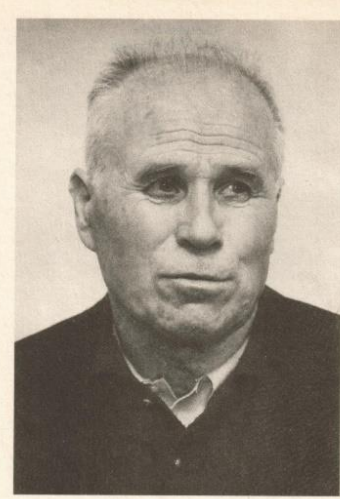
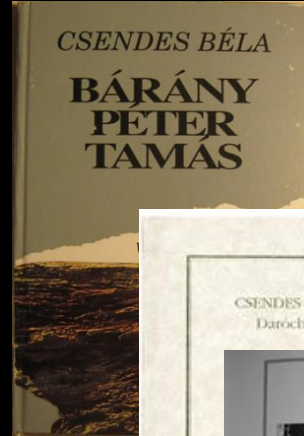
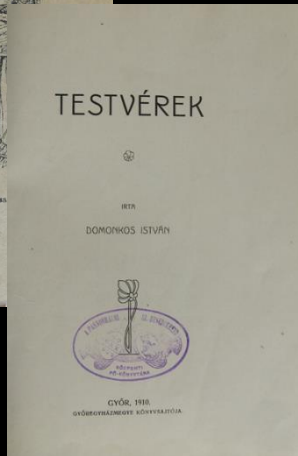
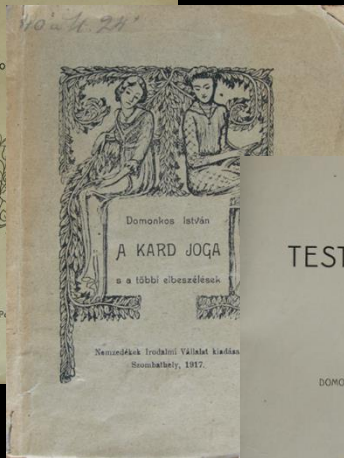
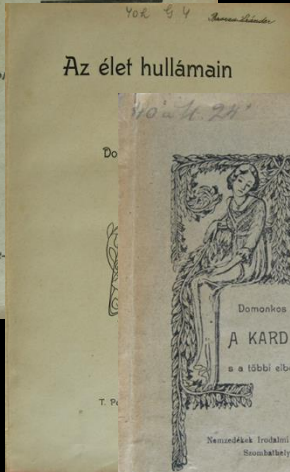
Domonkos István
1862-1923

Domonkos István plébános

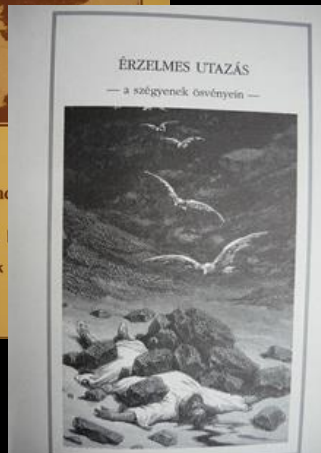
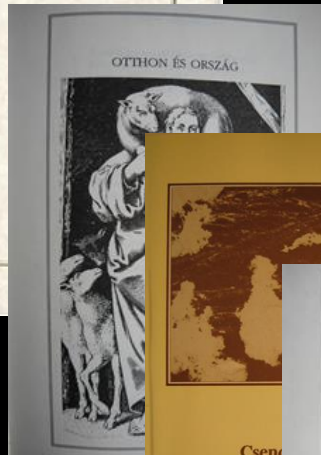
**plébános,
író**

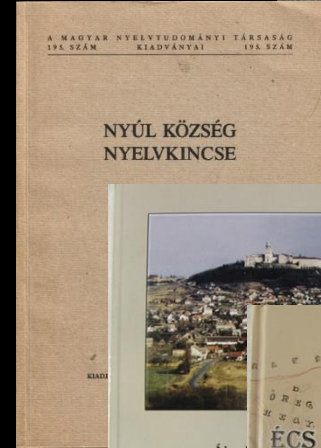
Dr. Csendes Béla
1921-1996

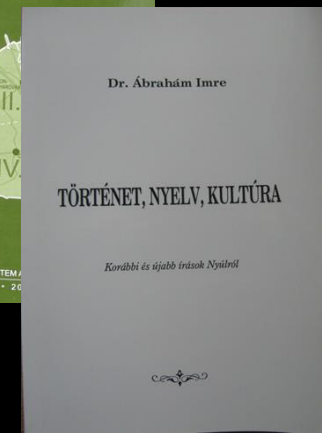
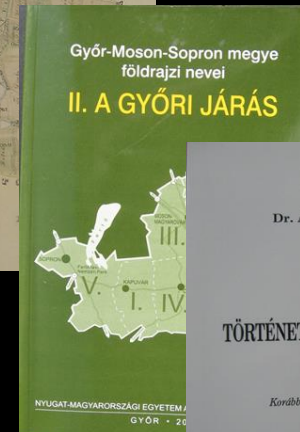
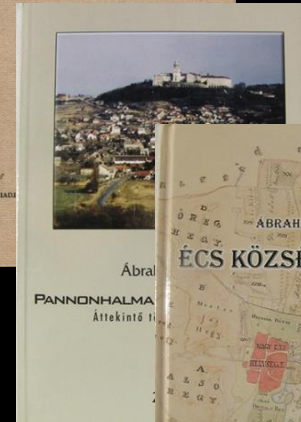
**könyvtáros,
költő**

Dr. Ábrahám Imre
1929-2018

**nyelvjáráskutató,
helytörténész,
karvezető**

*Előbb absztrakt
expresszionista,
majd szürrealista
képeiről lett ismert
Ny-Európában
és Amerikában.
A fantasztikus
festészet nagy-
mestere volt.*

SZABÓ JÓZSEF
1925-2010

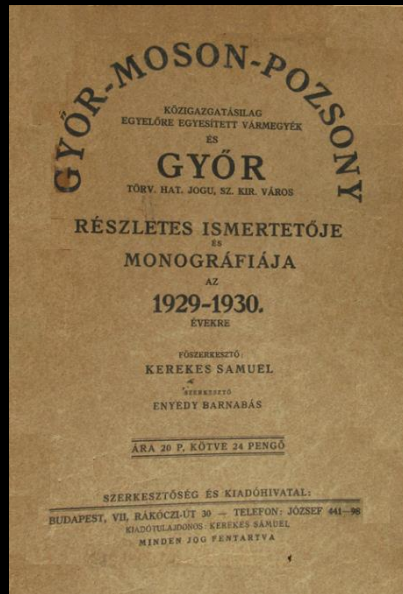
A DISSZIDENS NYÚLI FESTŐ ÉS SZOBRÁSZ

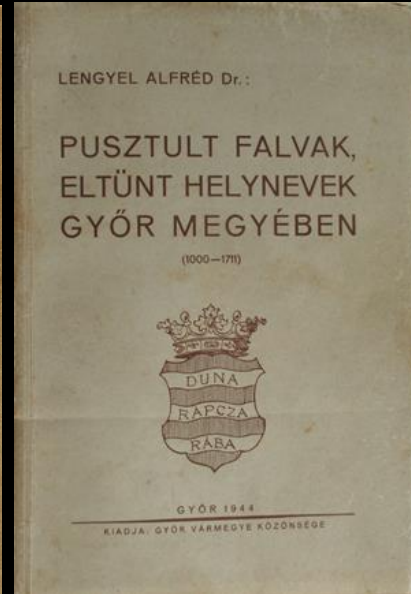
FORRÁSMUNKÁK

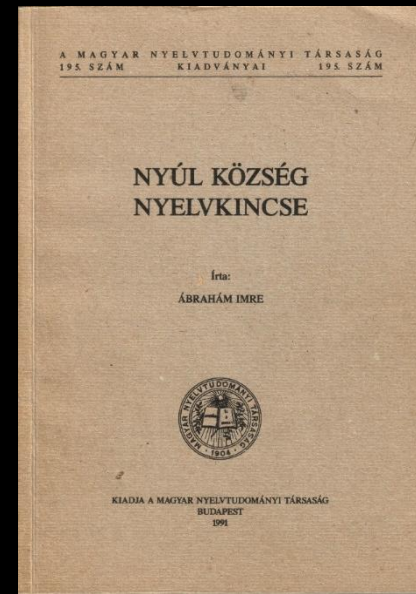
1874

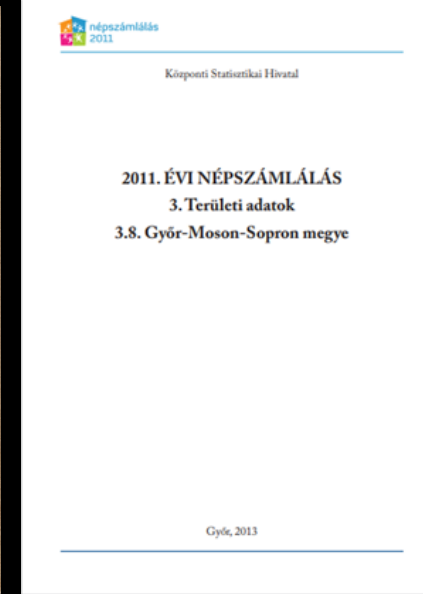
1931

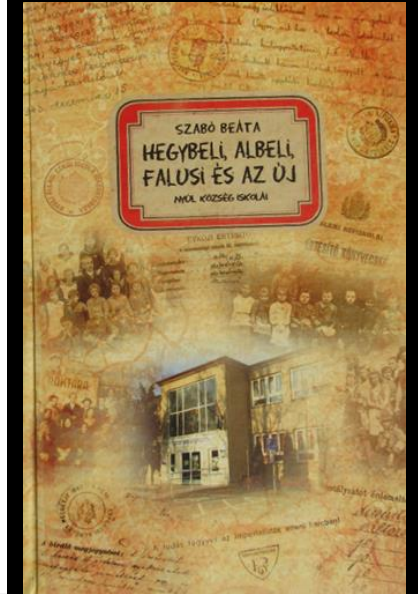
1944

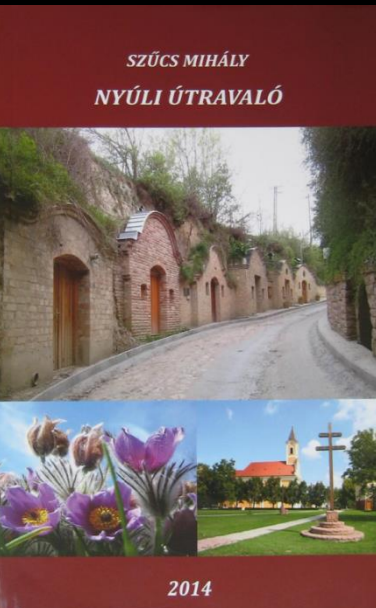
1991

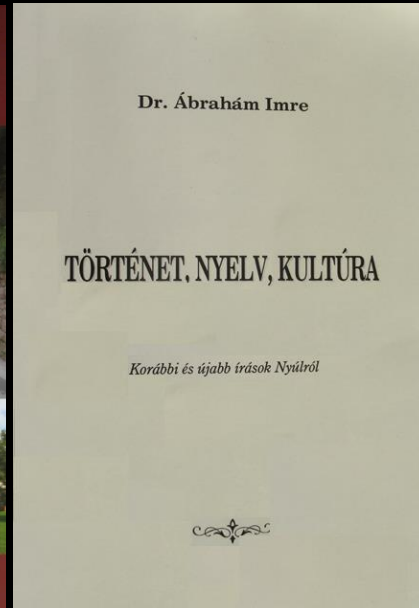
2011

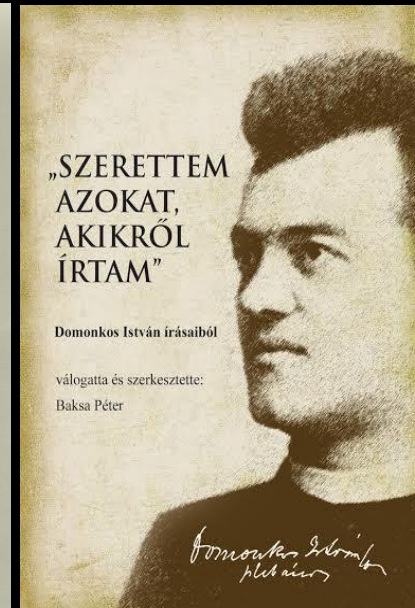
2012

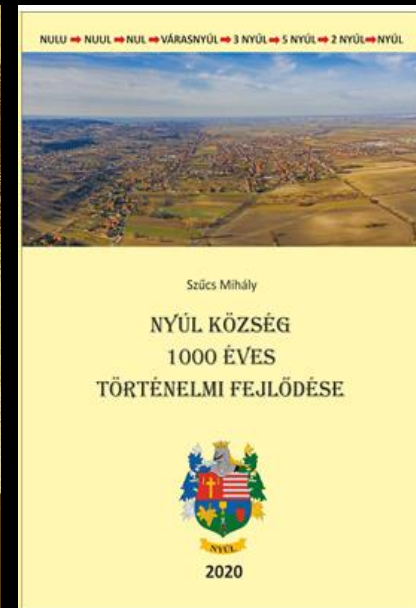
2014

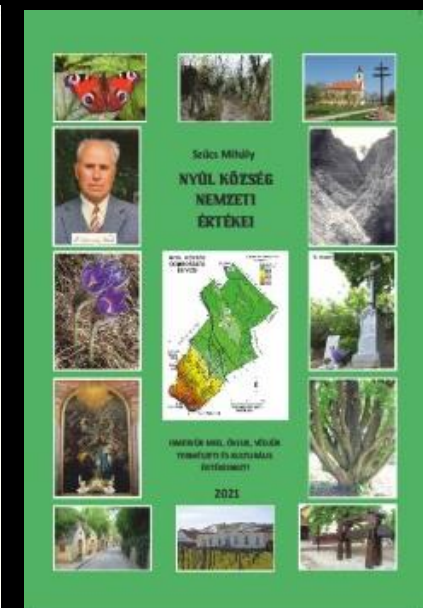
2015

2015

2020

2021

2024

Az én falum

(Nyúl község bemutatása)

1.
*Pannónia oly szép tája,
Ahol sok-sok éve lakom,
Összeér itt a Kisalföld
A Sokorói és a Bakony.*
2.
*A halomsor három ujja
Északnyugat felé mutat,
Erre fut a Pándzsa patak
S a Győr felé menő utak.*
3.
*Győr és Pannonhalma között,
Hol a dombor legmagasabb,
Ott búvik meg az én falum,
Szent Pál-domb s a Lila alatt.*
4.
*A hajdani Pannón-tenger
Homokkövet hagyott hátra,
S rá a jégkor szálló pora
Löszlepelként hullt a tájra.*

5.
*Itt a forrás s patak kevés,
Annál több a szurdok, árok,
A csapadékvíz kivájta
Eróziós vízmosások.*
6.
*A legnagyobb épp a Szurdik,
Átvágva a Héma-tetőt
A víz útját gátak állják,
Már nem oly vad, mint azelőtt!*
7.
*Alsó végén egy szobor áll,
Több mint három század éve,
A mi falunk úgy vigyáz rá,
Mint Mária gyermekére.*
8.
*Felső végén a Sárkánylik,
Messze tátog pinceszája,
Több száz éve mélyítették
A Szurdik nagy partfalába.*
9.
*A völgyekbe löszmélyutak,
Jobbra-balra pincesorok,
Itt érik a hordók kincse,
Híresek a nyúli borok!*

10.
*A szőlőt már ezer éve
Termeszti itt a lakosság,
Az egyháztól adta vissza
Egykoron az örökváltság.*
11.
*Szent Donát a szőlőhegyünk
Pártfogója, védőszentje,
Kápolnájánál a mise
Búcsúünnep fönn a hegybe`.*
12.
*A halmokon mindenfelé
Elterjedt a szőlő ma már,
S lassan-lassan egyre feljebb
Tolódott az erdőhatár.*
13.
*A természet gyöngyeiből
Nálunk sok-sok érték ragyog,
Dombtetőkön kökörösín él,
Löszfalakban gyurgyalagok.*
14.
*Ezer éves az én falum,
Írás őrzi ősi nevét:
NULU, NUUL alakokban,
NYÚL-ként ejti ma a beszéd*

15.
*Történelme nem volt nyugodt,
Háborgatta tatár, török,
Sok volt a nép szenvedése,
Zaklatása két vár között.*
16.
*Feldúlták a labancok is,
Felégette egykor Heister,
Napóleon idejében
Börtön lett egy pincerendszer.*
17.
*Lenn a síkon van a Falu,
Mely a hegy lábáig felnyúl,
Régen három község volt ez:
Káptalan- meg Nagy- és Kisnyúl.*
18.
*Templomunkat , itt úgy mondják,
A császárnő építtette,
Mert egy hintó balesetkor
Az ég őt itt megmentette.*
19.
*Hefele tervét dicséri
E szép barokk istenháza,
S szentélyének festménye mind
Dorfmeister alkotása.*

20.
*Hősöket is adott falunk,
Ha támadták az országot,
Negyvennyolc s két világegés
Sok nyúlból szedett vámot.*

21.
*S mikor meg a szőlő pusztult,
(Filoxéra tette tönkre),
Sok-sok nyúli útnak indult
S kivándorolt mindörökre!*

22.
*S aki maradt, mit tehetett,
Felszívták a győri gyárak,
A bejáró ingázó lett,
Reggel-este jött a járat!*

23.
*Málházás is folyt húsz évig
Még a gyári munka mellett,
Hatszáz újház-építőnek
Hozva többlet jövedelmet.*

24.
*A falunkban sok új utca
Telepedett a síkságra,
Hogy a vasút és a közút
Közelségét kihasználja!*

25.
*Több új telep jött így létre
A Hegy és a Falu között,
S míg a Falu gyarapodott,
A Hegy népe leköltözött.*

26.
*Megfogytak a nádas házak
Elárvult sok szőlőtőke,
Mert a hegyi öregek mind
Elmentek ... a temetőbe...*

27.
*Turistahad jött helyettük,
Hétfvégén a hegyet járva,
Többben bele is szerettek
E gyönyörű Pannon-tájba.*

28.
*A Lila-hegy kilátója
Messze néző képet kínál
A Kárpátok meg az Alpok
Szélén fut a látóhatár.*

29.
*Új feladat vár a Hegyre:
Fogadni a pihenőket,
Minden évszak lehetőség,
Szeretettel várjuk őket!*

30.
*Tavasszal itt ibolyázhat,
Nyáron hegyi túra várja,
Ősszel meg a szüret csábít,
Télen a lesikló pálya!*

31.
*A városban csendre vágyva
A nyugalom lett az érték,
Emeleti lakásukat
Bizony sokan felcserélték.*

32.
*Mára így a helyzet fordult,
Sokan vettek hegyi telket,
Benépesültek a porták,
S gazdára leltek a kertek.*

33.
*Az új népvándorlás miatt
A Hegy lassan meg is telik,
S bizony, ma már védeni kell
A múlt becses értékeit!*

34.
*Mozgásban van a lakosság,
Van kit a sors űz távolba,
S elszármazva nevéssé lesz,
Falunkat jó hírbe hozva.*

35.
*Festőművész, olimpikon,
Költő, író is van közte,
S Kossuth-díjas feltaláló,
Kiket Nyúl szült, rájuk büszke.*

36.
*Aki itt él, nem csalódik,
Nyúl egy nyugodt, békés sziget,
Óvjuk, védjük értékeit,
S így fennmarad mindenkinek!*

37..
*Pannónia legszebb tája,
Ahol sok-sok éve lakom,
Nyúl községhez húz a szívem,
Itt szeretek élni nagyon!*

Szűcs Mihály

Nyúl, 2025.12.01..

An aerial drone photograph of a village, likely in Hungary, showing a mix of residential buildings with red-tiled roofs, green fields, and a prominent church with a white facade and a red roof. The village is surrounded by rolling green hills and fields, extending to a distant horizon under a clear blue sky. The text 'A KÖZSÉG LÁTKÉPE DRÓNFELVÉTELEN' is overlaid in the bottom right corner in yellow.

**A KÖZSÉG LÁTKÉPE
DRÓNFELVÉTELEN**

KÖSZÖNI

MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET

AZ ÖSSZEÁLLÍTÁS KÉSZÍTŐJE:

Zsuzs Mihály

Az anyaggyűjtés lezárva:
Nyúl, 2025. december 1-én